

РІШЕННЯ

разової спеціалізованої вченої ради про присудження ступеня доктора філософії

Разова спеціалізована вчена рада ДФ 25 Українського державного університету імені Михайла Драгоманова, м. Київ прийняла рішення про присудження ступеня доктора філософії в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка Силенко Надії Іванівні на підставі публічного захисту дисертації «Формування національно-культурної ідентичності молодших школярів у процесі взаємодії сім'ї та школи» за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

16 листопада 2023 року, протокол № 1

Силенко Надія Іванівна народилася 7 квітня 1971 року, громадянка України.

Освіта вища: закінчила у 1996 році Кіровоградський державний педагогічний університет імені В.К. Винниченка за спеціальністю «Українська мова і література» та здобула кваліфікацію вчителя української мови і літератури.

З 2019 р. по 2023 р. навчалася в аспірантурі Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Дисертацію виконано в Українському державному університеті імені Михайла Драгоманова.

Науковий керівник – Олєфіренко Тарас Олєксійович, кандидат педагогічних наук, доцент, декан педагогічного факультету Українського державного університету імені Михайла Драгоманова.

Основні теоретичні положення та висновки дисертаційного дослідження відображено в 11 наукових та науково-методичних працях. З них: 1 публікація у виданні наукометричної бази Web of Science; 4 у фахових виданнях України категорії «Б», 2 у зарубіжних колективних монографіях, 3 у збірниках матеріалів наукових конференцій, 1 методичні рекомендації.

1. Філоненко Л.В., Лисюк С.П., Матвієнко О.В., Шаповал А.О., Саранча І.Г. **Силенко Н.І.** Особливості формування ціннісного ставлення до іншої людини в учнів спеціалізованих шкіл. *Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова*. Серія №15 Науково – педагогічні проблеми фізичної культури (фізична культура і спорт): зб. наукових праць/ За ред. Тимошенка. – Київ: Видавництво НПУ імені М.П. Драгоманова. 2021, Випуск 1 (129), С.107-115.

2. Матвієнко О.В., **Силенко Н.І.** Особливості формування національно-культурної ідентичності учнів молодшого шкільного віку у позакласній народознавчій діяльності *Науковий журнал. Інноваційна педагогіка*. Випуск 47, Видавничий дім «Гельветика» 2022. С. 266-172 (Index Copernicus).

3. Матвієнко О.В., **Силенко Н.І.** Вплив української народної педагогіки на формування національно-культурної ідентичності учнів молодшого шкільного віку. *Науковий журнал. Інноваційна педагогіка*. Випуск 44, том 1 Видавничий дім «Гельветика» 2022. С. 175-180

4. **Силенко Н.І.** Організаційно-педагогічні умови формування національно-культурної ідентичності молодших школярів у процесі взаємодії сім'ї та школи: теорія та практика *Науковий журнал. Інноваційна педагогіка*. Випуск 61, том 2, Видавничий дім «Гельветика» 2023. С. 186-192.

5. **Надія Силенко** Особливості формування національно-культурної

самосвідомості молодших школярів під час уроків літературного читання. Освіта XXI століття: реалії, виклики, тенденції розвитку: колективна монографія / за наук. ред. проф. Цветкової Ганни \u2012 Hameln : InterGING, 2020. \u2012 658 с. (електронна книга).

6. Matviienko Olena, **Silenko Nadiya** URRICULAR ETHNOGRAPHIC WORK ON THE DEVELOPMENT OF SPEECH OF PRIMARY SCHOOL CHILDREN AS A CONDITION FOR THE FORMATION OF NATIONAL AND CULTURAL IDENTITY: Aerzen Heilberg IT Solutions UG (haftungsbeschränkt) InterGING Verlag, 2021 ISBN 978-3-946407-10-2 (e-book)

7. NataLiia Lazarenko, Nataliia Sabat, Nadiia Sabat, **Nadiia Sylenko**, Wang Rundong, Anna Duchenko, Liudmyla Shuppe. Formation of Resilience in the Context of Volunteer Activities Using Information and Communications Technology. IJCSNS International Journal of Computer Science and Network Security, VOL. 22 No. 6, June 2022, 374-381.

8. Матвієнко О.В., Чабайовська М.І., **Силенко Н.І.** «З Україною в серці». Навчально-методичний посібник для вчителів закладів загальної середньої освіти та студентів педагогічних закладів вищої освіти.- Київ:Видавництво Ліра-К, 2022. 126 с.

9. **Силенко Н.І.** Мова як чинник формування національної ідентичності особистості. Психологічний і педагогічний дискурс:наукові записки вчених: збірник матеріалів конференції / за заг. ред. проф. Т. О. Олефіренка. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2020. 344 с., С. 298-300

10. **Силенко Н. І.** Особливості використання засобів народної педагогіки для формування національно-культурної ідентичності дітей молодшого шкільного віку. Тенденції сучасної підготовки майбутніх учителів початкової школи : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. (6-7 жовт. 2022 р.) / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини, Ф-т початкової освіти [та ін.] ; [голов. ред. О. А. Комар ; редкол.: О. В. Кравчук, Т. Я. Грїтченко, О. В. Лоюк [та ін.] ; відп. за вип. Б. А. Якимчук]. Умань, 2022. 209 с. С. 165-169

11. Матвієнко Олена, **Силенко Надія** «Психолого-педагогічні умови формування образного мислення молодших школярів засобами пісенного фольклору» Україно моя вишивана: етнокультурний та освітньо-виховний потенціал української вишиванки: зб. тез III Міжнародної онлайн-конференції, 19 травня 2022 р. за заг. ред. Н. Богданець-Білоskalенко (електронне видання). Київ: Педагогічна думка, 2022. 294 с. С. 39-44

Офіційні опоненти:

Желанова Вікторія В'ячеславівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка. Дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. Маємо відзначити, що підрозділ 1.1 поданої дисертації має дещо констатувально-описовий характер й потребує посилення його аналітичної складової.

2. На нашу думку, варто було б поглибити й систематизувати фрагмент дисертації, пов'язаний з висвітленням структури національно-культурної ідентичності молодших школярів.

3. Беручи до уваги специфіку предмету дослідження, бажано було б у

дисертації приділити певну увагу висвітленню вікових психолого-педагогічних особливостей молодших школярів та їх урахуванню в процесі формування національно-культурної ідентичності.

4. Зауважимо, що робота набула б більшої переконливості за умови узагальнення та візуалізація інформації в таблицях, схемах і малюнках.

Канішевська Любов Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту проблем виховання НАПН України. Дала позитивний відгук із зауваженнями:

1. На наш погляд, у вступі надто звужено подана актуальність роботи щодо формування національно-культурної ідентичності молодших школярів у процесі взаємодії сім'ї та школи.

2. Теоретична частина дисертації, представлена у підрозділі 1.2. («Особливості формування національно-культурної ідентичності учнів молодшого шкільного віку») потребує більш критичного викладу та посилення авторської позиції.

3. Під час проведення констатувального етапу було утворено експериментальну й контрольну групи. Однак бажано було б вказати в дисертації характерні відмінності між цими групами.

4. У роботі на стор. 117 описано результати констатувального етапу дослідження, які засвідчують переважання середнього та початкового рівнів сформованості національно-культурної ідентичності молодших школярів в експериментальній та контрольній групах. На нашу думку, бажано було б проаналізувати причини такого стану, що дозволило б завершити цей розділ відповідними висновками.

5. Схвалюючи загалом запропоновані організаційно-педагогічні умови формування національно-культурної ідентичності молодших школярів у процесі взаємодії школи і сім'ї, вважаємо, що їх обґрунтування набуло би значно більшої аргументованості у разі застосування для цього, крім аналізу й узагальнення наукової літератури, інших наукових методів, наприклад, факторного аналізу. Вважаємо, що доречним було б виявити вагомість впливу кожної з організаційно-педагогічних умов на формування національно-культурної ідентичності молодших школярів у процесі взаємодії сім'ї та школи.

6. Окремі положення висновків до дисертації мають описовий характер й не повною мірою узагальнюють здобуті автором результати дослідження.

У науковій дискусії взяли участь голова і члени разової спеціалізованої вченої ради:

1. Тернопільська Валентина Іванівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної освіти та соціальної роботи, Українського державного університету імені Михайла Драгоманова – голова ради.

2. Тесленко Тетяна Василівна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти та інноваційної педагогіки, Українського державного університету імені Михайла Драгоманова – рецензент.

3. Коваль Тетяна Василівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти Українського державного університету імені

Михайла Драгоманова – рецензент.

4. Канішевська Любов Вікторівна, доктор педагогічних наук, професор, старший науковий співробітник, заступник директора з науково-експериментальної роботи Інституту проблем виховання НАПН України – офіційний опонент.

5. Желанова Вікторія В'ячеславівна, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри освітології та психолого-педагогічних наук Київського університету імені Бориса Грінченка – офіційний опонент.

Результати відкритого голосування:

«За» 5 членів ради,

«Проти» 0 членів ради

На підставі результатів відкритого голосування разова спеціалізована вчена рада присуджує Силенко Надії Іванівни ступінь доктора філософії в галузі знань 01 Освіта/Педагогіка за спеціальністю 011 Освітні, педагогічні науки.

Голова разової спеціалізованої
вченої ради ДФ 24

Валентина ТЕРНОПІЛЬСЬКА

Рецензент

Тетяна ТЕСЛЕНКО

Рецензент

Тетяна КОВАЛЬ

Опонент

Любов КАНІШЕВСЬКА

Опонент

Вікторія ЖЕЛАНОВА